

En åpen og inkluderende folkekirke

Taler

Gunnar Stålsett

Dato

16 mars 2007

Sted

Lillehammer

Omstendigheter

Senterpartiets Landsmøte

1 Kjære landsmøtedeltakere.

5 "Gå til bien og bli vis", lyder et gammelt ordtak. I dag kan vi si: Gå til bloggen og bli vis. Da jeg forleden klikket meg inn på internett for å oppdatere meg på statskirke debatten, fikk jeg 48900 treff. Jeg trykket på en blogg som jeg fant interessant, og da jeg kom tilbake lå det 145 sider i skriveren!

10 Blogg-diskusjonene og de mange møter i menigheter, foreninger og politiske lag i løpet av det siste året, sammen med de formelle høringene i menighetsråd, fellelsråd og kommunestyre, viser at kirkeminister Trond Giske kan ha sine ord i behold da han lanserte høringen om stat og kirke og karakteriserte den som Norge største dugnad. Og nå skal de politiske partier etter hvert på banen. De fleste som har deltatt i høringen synes ikke å ha lagt partiprogrammer men det 15 praktiske livs realiteter, til grunn for sin vurdering

I den siste tilgjengelige oversikt foreligger det svar fra 1550 høringsinstanser. Det er all grunn til å være fornøyd med at 85 % av kirkens menighetsråd har deltatt i høringen. Halvparten av landets kommuner har svart. Tatt i 20 betraktning at Den norske kirke på mange måter er en kommunekirke, kunne man kanskje forventet en større deltakelse fra kommunestyrene. Det er oppmuntrende at kommunestyrene ikke har latt seg lede av fristelsen fra Gjønnesuvalgets flertall om at alt det offentlige økonomiske ansvar skal legges på staten. Kanskje har kommunestyre representantene sett det slik at 25 "kommunekirken" er av stor verdi for et levende lokalsamfunn?

Et flertall på 57 % av menighetsråd, fellelsråd og kommunestyre ønsker å

videreføre Den norske kirke innenfor rammen av gjeldende kirkeordning, dvs
30 som en grunnlovsfestet folkekirke med nødvendige reformer. Dette er
oppsiktsvekkende gitt at dette alternativet fikk bare to stemmer i
Gjønnesutvalget. Utvalgets store flertall, som går inn for å avvikle den nå
gjeldende kirkeordning til fordel for en lovfestet folkekirke, får støtte fra bare 34
% av høringsinstansene.

35

Det radikale alternativet, som krever et absolutt skille mellom stat og kirke, får
forsvinnende liten oppslutning i høringen, noe som heller ikke motsvarer
styrken til de politiske partier som står bak dette alternativet i Gjønnesutvalget.

40

Det er for øvrig interessant å merke seg at regionale forskjeller er gjenkjennbare
også i kirkegeografien. I Nord-Norge og i det indre Østlandet er det 69 %
oppslutning om en fortsatt grunnlovsfestet folkekirke. Mens Vestlandet og
45 Sørlandet viser en oppslutning på 41,6 %. Fra landet sett under ett hører vi ikke
et overdøvende rop om en ny ordning. Kirkens medlemmer utgjør ca 82 % av
befolkningen.

50 Høringsrunden må gi et tankevekkende signal til de politiske partier og til
Regjeringen og Stortinget: Et skille mellom stat og kirke er ikke en hastesak. Det
er heller ikke et folkekrav. Folket ønsker ikke et veiskille.

De to siste utredningene om forholdet mellom stat og kirke, Bakkevig-
55 rapporten (Samme kirke - ny ordning, 2002), og Gjønnes-rapporten (Staten og
Den norske kirke 2006), har gitt verdifulle bidrag til bevisstgjøring om viktige
verdivalg i et samfunn som har gjennomgått store endringer i løpet av et par
generasjoner. Det vinnes ny innsikt fra en utredningsrunde til den neste. Mens
Sivertsen-kommisjonen (1970) gikk inn for totalt skille, er det som nevnt bare et
60 mindretall i Gjønnes-utvalget som gjør det samme i dag. Bakkevig-utvalget
overså betydningen av å ta opp sammenhengen mellom statskirkeordningen og
statens verdigrunnlag, og ble straffet for dette i høringsrunden.

65 Alle utredninger bekrefter at spørsmålet om forholdet mellom stat og kirke
hører hjemme i skjæringspunktet mellom politikk og teologi, kultur og religion,

individuell tro og kollektiv tilhørighet. Slik handler det når alt kommer til alt mer om kultur enn om konstitusjon, mer om verdier enn om paragrafer. Et
70 ensidig fokus på paragrafer og strukturer kan fort oppleves som en intellektuell øvelse som ikke treffer folkesjelen. Dette er derfor en sak som appellerer like mye til det emosjonelle som til det intellektuelle.

Det er kanskje derfor det gjør seg gjeldende en viss skepsis til en
75 folkeavstemning. Når begrunnelsen for å motsette seg en folkeavstemning er at den vil splitte folket, så er jo ikke det primært et utsagn om fremgangsmåten, men om selve saken. En folkeavstemning vil naturligvis få frem at folket er splittet. Men er ikke det noe et demokratisk samfunn må tåle? Jeg kan ikke se at folkeavstemninger i vår nære samtid har ført til dype og varige splittelser.

80 På den andre siden, når et argument mot folkeavstemning er at det ikke finnes klare alternativer å stemme over, sier vel det også noe om at det heller ikke finnes et demokratisk holdbart beslutningsgrunnlag. Saken er med andre ord ikke forberedt klart nok til at den kan danne grunnlag for en ansvarlig demokratisk beslutning om radikale endringer. Men det må vel også gjelde for en eventuell
85 avgjørelse av de folkevalgte? Dette må ledende politikere ta høyde for når de forsikrer at det skal bli et samlende resultat av den politiske prosessen.

Om vi i dag startet en ny kirke fra bunnen av, slik det faktisk skjer mange steder i verden i dag, også i vårt land, ville vi neppe valgt statskirkeformen, verken som
90 en grunnlovsfestet eller som en lovfestet kirke. Begge ordninger avviker fra hvordan lutherske kirker i store deler av verden er organisert. Om vi tenkte oss inn i en slik hypotetisk situasjon, hvor vi skulle begynne fra et nullpunkt, ville vi vel heller ikke valgt den katolske kirkes organisasjon med Vatikanstaten og det hele, eller den ortodokse kirke. Heller ikke organisasjonsformen til de
95 tradisjonelle frikirkene står høyt i kurs i dag. Nye kirkedanneleser følger ingen av disse modellene. De dannes etter helt andre mønstre, preget av sterke, mer eller mindre karismatiske ledere. De appellerer til en åndelighet uten påtagelig samfunnsengasjement. Mange av de mest "fremgangsrike" lover individuell lykke og materiell suksess. Bedriftsøkonomiske lærebøker er blant deres fremste
100 bekjennelsesskrifter.

Om vi i dag skulle hatt vårt 1814 og 1905, ville vi neppe valgt monarkiet eller statskirken. Men nettopp når det gjelder kontinuitet og fornyelse er det norske
105 monarkiet et eksempel på at et folk kan leve godt med det som intellektuelt kan

oppfattes som utdaterte ordninger, men som fungerer godt i praksis. Begge har en sterk oppslutning til tross for prinsipielle motforestillinger. Begge står for kontinuitet gjennom fornyelse.

110

Det er god luthersk teologi å forholde seg pragmatisk til kirkeordningsspørsmål. Kirkeordningen må prøves på om den ivaretar de viktigste kjennetegnene på en kristen kirke, at evangeliet forkynnes, at dåp og nattverd gjøres tilgjengelig for alle, og at kirken kan ivareta sitt etiske mandat i forhold til makter og myndigheter. Fornyelse er nødvendig nettopp for å ivareta kontinuiteten. I reformatorisk ånd må en kirkeordning også gi rom for en fornyelse som krever brudd nettopp for kontinuiteten skyld. Det var kjernen i Luthers oppgjør med Romerkirken.

120

Den norske kirke har nettopp i kraft av gjeldende kirkeordning kunnet fornye seg også når det innebærer brudd med tunge kirkelige tradisjoner. Det gjelder kvinners plass i samfunn og kirke, og kamp mot diskriminering på grunn av etnisk tilhørighet og seksuell legning. Det er et viktig poeng at det nettopp på grunn av den kirkeordning vi har, har vært mulig å foreta slik nyorientering for å sikre kontinuiteten med evangeliet! Det finnes altså tradisjoner som man må bryte med for å komme tilbake til kjernen, og kirkeordningen må gjøre slike brudd mulig. Her har samspillet mellom kirke og stat, teologi og politikk vært til en velsignelse for både kirken og folket. I dag fremstår det ikke som nødvendig for evangeliets skyld å bryte med selve kirkeordningen

130

En av de fyldigste uttalelser i høringsrunden kommer naturlig nok fra Kirkemøtet som i oktober med stort flertall gikk inn for en lovfestet - ikke grunnlovfestet folkekirke. På det tidspunktet hadde 680 menighetsråd og fellesråd uttalt seg, og status var ca halvparten på hvert av hovedalternativene. Det faktum at Kirkemøtet kom med sitt votum mens halvparten av høringsinstansene ennå ikke hadde uttalt seg, synes imidlertid ikke å ha hatt avgjørende innvirkning på slutt resultatet til støtte for fortsatt grunnlovfestet folkekirke.

135

Kirkemøtets uttalelse har sin styrke i den positive beskrivelsen av Den norske kirke som folkekirke. Men det er liten sammenheng mellom dette premiss grunnlaget og de konklusjoner som trekkes. Jeg tror det er stor tilslutning til Kirkemøtets tenkning når det gir uttrykk for følgende premisser:

140

Staten må føre en religionspolitikk som bygger på religionsfrihet og andre grunnleggende menneskerettigheter. Religionenes samfunnsbyggende betydning fremheves. Kirkeordningen må sikre at kristen tro og livstolkning
150 fortsatt kan prege hverdagsliv og høytid. Kristentroen er en sammenbindende faktor lokalt og nasjonalt. Kirken er en kultur og tradisjonsbærende institusjon. Den Norske Kirke er en landsomfattende kirke hvor det skal være lik tilgang til forkynnelsen av evangeliet og gudstjenestelige handlinger som dåp, nattverd, vigsel og gravferd, og til grunnleggende trosopplæring. Mangfold omtales som
155 en ressurs.

Kirken skal være landsdekkende og demokratisk. Nyordningen må sikre kontinuitet i kirkens forhold til sine medlemmer, lokalsamfunn og storsamfunn. Kirkeordningen skal styrke fellesskapsopplevelsen og ivareta samfunnskritiske funksjoner. Alt dette er viktige premisser som jeg tror at det er
160 bred enighet om blant kirkens medlemmer og dermed i store deler av samfunnet.

Som aktiv senterpartipolitiker på 1970-tallet ledet jeg et uvalg som utredet stat
165 og kirke. Vi konkluderte med Statskirke med fortsatte reformer. I løpet av de siste 30 år har reformlinjen i kirken medført store endringer innenfor rammen av statskirkeordningen. Det er nok å nevne opprettelsen av Kirkemøte og Kirkeråd, samt Kirkens Lærenemnd. En rekke oppgaver som etter grunnloven tilligger Kongen i kirkelig statsråd er blitt overført til disse nye instansene i
170 kirken. Disse endringer har vitalisert Den norske kirke som folkekirke innenfor en statskirkeordning.

Som eksempel på at en grunnlovsfestet folkekirke med fortsatte reformer har
175 støtte fra høyst ulikt hold, kan anføres at Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo og Kirkens Arbeidsgiverforening med sine ulike utgangspunkter begge kommer til samme resultat.

Viktige kirkelige aktører har sammen med flertallet i Gjønnnesutvalget nærmest postulert at reformlinjen er kommet til veis ende. Men det har altså ikke
180 overbevist det store flertall av høringsinstanser. Det er enda rom for viktige reformer innenfor en grunnlovsfestet folkekirke. Noen av disse reformer er helt nødvendige. Ikke minst gjelder det ta på alvor det demokratiske underskudd som preger kirken og finne fram til ordninger der kirkens medlemmer både har

185 fulle rettigheter og fullt ansvar ved valg og viktige avgjørelser i kirkens liv. I
fortsettelsen av reformarbeidet må styrking av det kirkelige demokrati basert på
medlemskap i kirken gis høyeste prioritet.

Jeg har i diskusjonen om skolens formålsparagraf i flere år argumentert for en
190 videreføring av det kristne og humanistiske verdigrunnlaget for skolen. Men
paragrafen slik den nå står tar ikke høyde for det flerreligiøse klasserom når det
heter at skolen skal "i forståing og samarbeid med heimen hjelpa til med å gje
elevane ei kristen og moralsk oppseding." Denne formuleringen er for øvrig
videre enn Grunnlovens paragraf 2 om oppdragerplikten fordi denne er
195 begrenset til de som tilhører Den norske kirke. Men begge formuleringer er
utgått på dato. De krenker religionsfriheten og foreldre retten, og må derfor
endres. Men jeg tror det ville være et kulturelt og verdimessig harakiri, om det
kristne og humanistiske verdigrunnlaget fjernes fra skolelov og grunnlov.
Nettopp i en kulturell og verdimessig brytningstid er det viktig at vi holder fast
200 på de verdier som har gitt vårt folk sin historiske identitet og som har preget vår
kultur, vårt lovverk og vårt statsstyre.

Kontekst og historie er viktige orienteringspunkter for en debatt om stat og
kirke i vårt land. Det er lett å bli historieløse og overse hva denne merkverdige
205 konstruksjon har medført at positive verdier for vårt folk. Det er samtidig
viktige å se på konteksten i dag, der det flerkulturelle er et viktig trekk i tiden. Da
jeg i bystyret i Oslo på 70 tallet fremmet forslag om å avsette tomt for en moske
på Vaterland, ble det rabalder. I dag er det omkring 60 store og små moskeer i
hovedstaden, og spørsmålet om tomt til en moske er et tema i mange av våre
210 byer.

Her kan vi lære av erfaringen i andre europeiske land. Storbritannia er kanskje
det land i Europa der konflikten mellom trossamfunn har funnet sine mest
dramatiske uttrykk. Dette henger ikke bare sammen med terrorisme som har
215 vært knyttet til fundamentalistiske muslimske grupper. Splittelsen går dypt
gjennom lokalsamfunn fordi myndighetene har valgt å stigmatisere hele
folkegrupper. Innvandrer debatten i Storbritannia dreier seg ikke lenger om
begreper som assimilasjon og integrasjon eller om verdien av et flerkulturelt
samfunn.
220 Disse kjernebegrepene i tradisjonell innvandrer debatt har vist seg for uklare i
praktisk politikk. Det begrepet som nå står i fokus er "cohesion". Det betyr
vektlegging av sammenheng, holde sammen, skape en enhet, se samfunnet som

225 helhet. Utfordringen blir på hvilken måte et lokalsamfunn kan "henge sammen" til tross for at det er preget av ulike trosretninger og kulturer.

Løsningen er åpenbart ikke å undertrykke disse og erstatte dem med et eller annet uttrykk for et ikke- religiøst verdisystem eller livssyn. Etter
230 kommunismens fall, er det så vidt jeg vet bare to fullstendig sekulære stater i Europa, nemlig Frankrike og Albania. Jeg har ikke merket at de har løst sine flerreligiøse og flerkulturelle utfordringer på en bedre måte enn land som har et kristent humanistisk verdigrunnlag. Jeg opplever heller ikke et press i det internasjonale samfunn mot at Norge også fortsatt skal kunne betrakte seg som
235 en kristen nasjon. Snarere tvert imot.

Respekten for grunnleggende menneskerettigheter. Full tros- og livssynsfrihet kom med i Grunnloven i 1964, og disse grunnleggende menneskerettighetsprinsipper er Norge forpliktet på gjennom en rekke
240 internasjonale konvensjoner. Det er all grunn til å være på vakt mot alle former for diskriminering også på dette område. Gjønnes utvalget slår enstemmig fast at Den norske kirkes særstilling ikke kommer i konflikt med prinsippene for tros- og livssynsfrihet, og dagens norske statskirkeordning ikke behøver å være i strid med de rettslige krav til tros- og livssynsfrihet, selv om Den norske kirke
245 som majoritetskirke er favorisert på visse områder.

Det har vært et besnærende argument i fra mange hold om at Den norske kirke må få en ny ordning for å kunne tale staten midt i mot. Den norske kirke er ingen puddel på statens fang. Det er få kirker som har en så tydelig stemme i det
250 offentlige rom som Den norske kirke. Maktutredningen er kommet fram til at av alle samfunnsinstitusjoner representerer Den norske kirke en klar stemme når det gjelder internasjonal solidaritet, menneskerettigheter, miljø og bistand. Den norske kirke var en kraft i kampen mot apartheid, den har en tydelig front mot antisemittisme og i kampen for palestinerne rettigheter. Den har vært spilt en
255 tydelig rolle i kampen mot ny-nazisme, rasisme og fremmedfrykt i vårt eget samfunn. Den sto på skansen mot krigen i Irak og er en tydelig aktør i den nye fasen i miljøbevegelsen. Den har i motsetning til mange andre kirker inntatt en aktiv rolle for å stanse Aidsepidemien. Den er på banen når det gjelder å bygge bro og forsone stridende parter i mange deler av verden, særlig der religion er en
260 del av problemet. Den avviser fremmedfrykt og islamofobi.

Uavhengig av kirkeordning, må en kunne forvente at Den norske kirke også i
265 fremtiden vil spille en spesiell rolle i det offentlige rom som uttrykk for
flertallets religiøse identitet. Det gjelder også dens ledende rolle i det offentlige
rom i forbindelse med store nasjonale begivenheter i glede og i sorg.

270 Det har vært knyttet liten oppmerksomhet til ordninger som Den norske kirke
er døråpner for i forhold til statlige institusjoner. Det dreier seg om omsorg
overfor mennesker som befinner seg i sårbare situasjoner. Det er her nok å
nevne feltprest tjenesten og prestetjenesten i sykehus og fengsel. Disse tjenester
beror langt på vei på den rolle Den norske kirke har som statskirke og som
majoritetskirke. Fra min egen erfaring som biskop vet jeg at denne tjenesten
275 skjer med stor respekt for andre tros- og livssynsretningers behov for egen
tjeneste av sine, også når det gjelder Human-etisk Forbunds ønske om å være
heldekkende.

280 Ikke uventet er det Senterpartiets og Kystpartiets medlemmer av
Gjønnesutvalget som argumenterer for å i hovedsak å videreføre den nåværende
statskirke ordningen. Det har unektelig noe med sansen for utkantproblematikk
å gjøre. Dette handler også om økonomi. Det har vært et viktig prinsipp for Den
norske kirke at den skal være landsdekkende. Det er all grunn til å regne med at
285 dette ikke vil være mulig uten at det offentlige står for økonomien. La meg uten
å kunne gå nærmere inn på det bare observere at forslaget om en medlemsavgift
er dødfødt.

290 Erfaringer fra Sverige viser at det er blitt vanskeligere å opprettholde
menighetsstrukturene i griskrendte strøk etter at nyordningen ble innført. Dette
blir det tatt for lett på både av Gjønnesutvalgets flertall og av Kirkemøtet.
Mange føler en sterk uro ved tanken på at den lokale kirke ikke lenger skal
kunne betjenes eller vedlikeholdes.

295 Bestillingen på dette foredrag var en "åpen, inkluderende" og "folkekirke". Det
var også mitt anliggende da jeg sammen med Trond Giske innledet til debatt om
kirkeordningen for AUF møtet på Utøya i fjor sommer. Alle honnørord kan bli
floskler. De kan fylles med så ulikt innhold at de blir meningsløse. Det er likevel
300 viktig å holde fast på disse begrepene når vi drøfter hvilken ordning som tjener

kirken best. Den ordning som er best for kirken, er den ordning som tjener folket best.

305 At kirken skal være åpen og inkluderende er ikke primært et politisk utsagn, men et teologisk. Derfor vil jeg til slutt komme tilbake til teologien.

310 Det viktigste begrepet for kirkens selvforståelse fra aposteltiden var det greske ordet "koinonia" som vi kjenner igjen i det latinske communio, det engelske communion og det norske kommune. Det dreier seg om et fellesskap av likestilte, der alle forskjeller som preger samfunnet for øvrig ikke får sette skillelinjer. Det ypperste uttrykk for dette har vi når Paulus sier: "Her er ikke jøde eller greker, her er ikke trell eller fri, her er ikke mann eller kvinne; de er alle
315 en i Kristus Jesus" (Galaterbrevet 3.28).

I Jesu egen holdning til de utstøtte i samfunnet finner vi føringene for dette åpne, inkluderende og egalitære fellesskapet. Kvinner, barn, og unge som ikke
320 hadde ikke høy status i den mannsdominerte jødiske kultur, ble bekreftet av Jesus og gitt en synlig plass rundt ham. De som var på kant med samfunnet ble tatt i mot med åpne armer. Fattige ble satt i høysete. Prostituerte og spedalske, de mest stigmatiserte grupper i samtiden, ble omfavnet. Men han ekskluderte heller ikke de rike! Han kalte dem og oss alle til ansvar for vår neste, til
325 nestekjærighet og solidaritet.

Det viktigste teologiske ord for en åpen og inkluderende kirke er at den er evangelisk, dvs. at den gjenspeiler et fellesskap preget av kjærighet til Gud og
330 medmennesker. Stikkord er nåde, tilgivelse, tjeneste.

Det er for å videreføre dette inkluderende fellesskap at kirkeordningen blir viktig. Fortsatt er den norske kirkevirkeligheten strid om hva kvinners plass er i
335 kirken. Store lekmannsorganisasjoner i kirken representerer et kvinnesyn som det norske samfunn og den norske kirke offisielt har lagt bak seg. I dagens kirkedebatt har spørsmålet om homofiles plass i kirken kommet i fokus.

Til tross for store brytninger innenfor kirke- og kristenliv, er det vanskelig å finne en kirke eller en kristelig organisasjon som ikke vil beskrive seg selv som åpen. Men det betyr ikke åpen for alle. Selv når det heter "kom som du er", er det et underforstått, "og bli som oss." Kanskje det er derfor det er blitt
345 nødvendig i dagens kirkedebatt å føye til ordet inkluderende? Men også det er et ord som kan brukes på forskjellige måter. Det er ikke vanskelig å finne eksempler på at disse honnørordene brukes i samme åndedrag som ord om ekskludering og ensretting. Ensretting og ekskludering må avløses av en feiring av mangfoldet. Det er få steder toleransen settes slik på prøve som i religions- og
350 livssyns sammenheng.

Ordet folkekirke er heller ikke entydig. Jeg bruker det i betydningen en kirke som er innvevd i folkets liv. Det er en kirke som er basert på personlig
355 medlemskap gjennom dåpen. En kirke der alle døpte har de samme rettigheter og plikter.

Det er minst tre motkulturer til en slik folkekirke-tenkning. Alle disse er viktige
360 stemmer i den offentlige debatt. Det ene er en frikirke tenkning som kjennetegnes ved andre krav til medlemskap utover dåpen. Det andre er en lavkirkelig tradisjon innenfor Den norske kirke, hvor ikke dåpen blir det sentrale for å bli regnet med i kirken. En åpen folkekirke blir verdsatt fordi det betyr en åpen misjonsmark og ikke fordi det uttrykker en sann kirke. Den tredje
365 motkulturen er selvsagt sekulariseringen, som er Humanetisk Forbunds fremste prosjekt. Når Human-etisk Forbund går i bresjen i kampen mot statskirken, dreier det seg også om kamp mot Den norske kirkes rolle som folkekirke i vårt samfunn.

370 I dag synes det politiske kompromiss bare mulig innenfor rammen av en grunnlovfestet folkekirke. Dette betyr en videreføring av en grunnlovsfesting av det kristne og humanistiske verdi fundament for vårt samfunn. Det innebærer en videreutvikling, men ikke avvikling av Kongens kirkestyre. Kirkelig statsråd
375 kan bestå av kirkestatsråden og det antall regjeringsmedlemmer som tilhører Den norske kirke. I Kirkemøtet har jeg fremmet forslag om at Kongen skal være forpliktet til å utnevne en av de tre som har fått flest stemmer ved bispevalg. Heller ikke om kirken selv, som man sier, overtok utnevningen av biskoper, ville

380 en kunne regne med en ordning der den som har fått flest stemmer er valgt. Til
det er det for mange legitime helhetskirkelige interesser å ivareta i bispekollegiet.

Visst dreier det seg om prinsipielle spørsmål, men for mange som slår ring om en
grunnlovsfestet folkekirke, dreier det seg først og fremst om dype følelser for et
385 umistelig fellesskap. For andre dreier seg mer om anelser om en tilhørighet som
de ikke vil gi slipp på til tross for ubehag med mangt som kirken representerer.

Men det dreier seg også om praktisk fornuft - det som med et folkelig uttrykk
390 kalles sunt bondevett.

Konkret innebærer det en avvisning av et a- og b-laug i kirken.

395 Det handler om å bevare likeverdig tilhørighet til kirken for alle døpte i alle deler
av landet.

Det gjelder å sikre tilgjengelighet for alle til kirkens tjenester uavhengig av privat
økonomi.

400 Det gjelder å bevare kirken som et lokalt forankret felleskap.

Det gjelder å stå vakt om en enhetlig og gjenkjennbar kirke i lokalsamfunnet og i
landet.

Det dreier seg om religionsfrihet og toleranse i et kulturelt mangfold.

405 Statsråd Giske bruker ordet "dugnad" som et uttrykk for gode norske verdier og
væremåter. Jeg drister meg å bruke et annet honnørord fra arbeider-, bonde- og
fisker- kulturen, når jeg kaller folkekirken det største samvirkelaget i landet! Alle
som vil, kan få en andel, og jo mer du bruker den desto større glede får du av
410 den!

Kjære landsmøtedeltakere. 2007 stiller det norske folk overfor viktige politisk og
verdimessige veivalg. Lykke til!

415

Kilde

www.senterpartiet.no

Emner

Kirke og stat, Kristendom, Landsmøtetale

420

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/en-afen-og-inkluderende-folkekirke>

425

430

435

440

445

450

455